

GENERALDIREKTÖRENS
BESLUT

Diarienummer
1.2.3-01434-2019

Datum
2019-11-22

Postadress
Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon
010-470 03 00

Org nr
202100-6487

www.uhr.se

Yttrande över betänkandet Styrkraft i funktionshinderspolitiken (SOU 2019:23)

Socialdepartementets diarienummer S2019/02213/FST

Universitets- och högskolerådet (UHR) lämnar synpunkter på betänkandets avsnitt som direkt berör UHR och i vissa fall på avsnitt som rör samhällsområdet Utbildning och livslångt lärande.

Avsnitt 1.2. Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken

UHR anser att det är bra med ett förtydligt uppdrag när det gäller statliga myndigheters ansvar för att nå det funktionshinderspolitiska målet. Förslaget är dock långtgående och det kan bli svårt att genomföra utan ytterligare resurser.

Avsnitt 1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet

UHR har redan uppdraget enligt instruktionen att "inom högskolan motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder" (2012:811).

Inom ramen för detta uppdrag har UHR de senaste åren bland annat redovisat en kartläggning av studiesituationen för högskolestudenter med funktionsnedsättning och sammanställt en samling goda exempel från universitet och högskolor som ökar tillgängligheten för studenter med funktionsnedsättning inom högskolan.

Avsnitt 6.1 En modern styrning genom samverkan

Utredningen presenterar i detta avsnitt tre förslag som berör alla statliga myndigheter.

1. Det första förslaget ska förtydliga myndigheters generella ansvar inom funktionshinderspolitiken enligt förslaget till ändring av förordningen 2001:526 ovan.
2. Myndigheter ska använda principen om universell utformning, dvs. att utforma information, lokaler och verksamhet så att de i största möjliga utsträckning är

tillgängliga för personer med funktionsnedsättning utan behov av anpassning eller specialutformning.

3. Utredningen föreslår att alla myndigheter ska ha god kunskap om FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

UHR tolkar att förslag 1 till sitt innehåll är samma som det som föreslås i avsnitt 1.2, vänligen se svaret ovan.

UHR avstyrker förslag 2 gällande universell utformning med anledning av den tvingande ska-formuleringen som skulle innebära ett alltför långtgående ansvar för allt som rör myndigheten och dess verksamhet. UHR anser dock att det är en god ambition att använda principen om universell utformning i framtida utformning och utveckling av lokaler, information och genomförande av verksamhet etc.

UHR bifaller förslag 3 under avsnitt 6.1.

Avsnitt 6.2.2 Ökat inflytande och delaktighet för dem det berör

UHR bifaller förslaget.

UHR vill kommentera förslaget om att myndigheter ska samråda med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning i processer som rör funktionshinderspolitiken. Här kan UHR av egen erfarenhet konstatera att "personer med funktionsnedsättning" är en mycket mångfacetterad grupp med olika intressen. Det finns ca 80 olika förbund och intresseorganisationer som representerar personer med olika funktionsnedsättningar och långvariga sjukdomar. Deras åsikter och önskemål sammanfaller säkerligen i många fall, men kan i andra fall vara direkt motsatta.

Avsnitt 7.1 FN-konventionen och utredningens prioriteringar

Utredningen presenterar sin prioritering av vilka sju samhällsområden som är av särskild betydelse samt sju frågor av särskild vikt för att nå det nationella målet inom funktionshinderspolitiken.

UHR bifaller förslaget. Att *Utbildning och livslångt lärande* är ett av de prioriterade samhällsområdena är bra givet att andelen högskoleutbildade är lägre bland personer med funktionsnedsättning jämfört med befolkningen i övrigt, något som påverkar individens framtida möjligheter på arbetsmarknaden etc.¹

Avsnitt 7.4 Arbetssätt och myndigheter med särskilt ansvar

Utredningen presenterar sju olika punkter under detta förslag. UHR kommenterar de som berör UHR och arbetssätt som rör utbildning i stort.

Statens skolverk samordnandeansvar för Utbildning och livslångt lärande

UHR bifaller förslaget och anser att det är rimligt att ha ett sammanhållet ansvar för utbildning och livslångt lärande och att Skolverket har samordnaransvaret.

UHR vill dock peka på utmaningen i det breda samarbetet som föreslås med aktörer med ansvar från förskola till högskole- och yrkesutbildning. Utmaningen kan gälla både arbetssätt och former för samarbete. En utmaning kan även vara Skolverkets möjlighet

¹ SCB:s undersökning av levnadsförhållanden (ULF) 2016/17

att vara samlande i meningen att ha en helhetsbild av hela utbildningsområdet, som delvis ligger utanför deras ansvarsområde.

De samordnande myndigheternas ansvar

Utredningen föreslår att de samordnande myndigheterna ska agera genom att facilitera och koordinera utbyte mellan andra myndigheter och aktörer inom området, att i samverkan med dem ta fram en genomförandeplan samt indikatorer för uppföljning inom sitt samhällsområde m.m.

UHR avstyrker förslaget eftersom det även inbegriper ett deltagande från UHR:s sida som går utanför det främjandeuppdrag som UHR idag har enligt sin instruktion.

Andra myndigheter med utpekat ansvar

Utredningen föreslår att ytterligare myndigheter inom respektive område ska ha ett utpekat ansvar, däribland UHR. Det ansvaret skulle innebära att bidra till genomförandet av och/eller uppföljning av funktionshinderspolitiken samt till arbetet med en genomförandeplan och/eller indikatorer för uppföljning inom området Utbildning och livslångt lärande.

UHR avstyrker förslaget eftersom det utpekade ansvaret när det gäller uppföljning går utanför det främjandeuppdrag som UHR idag har enligt sin instruktion. UHR vill i det här sammanhanget lyfta det ansvar som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har i fråga om kvalitetssäkring, uppföljning, tillsyn m.m. inom högre utbildning. UKÄ skulle vara en naturlig aktör i arbetet som rör uppföljning av funktionshinderspolitiken. UHR noterar att UKÄ inte står med i förteckningen över remissinstanser och väljer därför att lyfta detta i vårt yttrande.

7.5 Tydligt och sammanhållet system för uppföljning och analys

Utredningen föreslår att levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning inrättas som ett nytt statistikområde. SCB föreslås få i uppdrag av regeringen att utveckla den statistik som krävs för detta i samarbete med andra aktörer och i samråd med personer med funktionsnedsättning och deras organisationer.

UHR bifaller förslaget men ser samtidigt stora utmaningar när det gäller integritet m.m.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Karin Röding efter föredragning av utredare Karin Holmvall i närvaro av avdelningschef Tuula Kuosmanen.

Karin Röding

Karin Holmvall, föredragande

Expedieras till Socialdepartementet per e-post s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.fst@regeringskansliet.se.